

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 118.

Niedziela, 16 (28) Maja.

1865 r.

Wychodzi codziennie oprócz dni następujących po Świątach uroczystych i niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, Ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne k. 6, za 3-krotne kop. 8. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 2.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się; — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczty w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20. — Półrocznie rs. 4 k. 60. — Kwartalnie rs. 2 k. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się Rs. 1.

S P I S R Z E C Z Y.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Rozkaz do zarządu cywilnego Rada administracyjna. — Dyrekcja dróg żel. w. w. i w. — **DZIAŁ NIEURZĘDOWY.** — Warszawa: Przegląd polityczny. — Zastępstwo. — Przybycie Najjaśniejszych Państwa do St. Petersburga. — Ceremonja pogrzebu J. C. W. W. K. Ces. Następcy tronu i przewiezienie Jego zwłok. — Uregulowanie obrządków w Galicji. — Polska emigracja do Ameryki. — Pożary. — Wypadki na granicy Hercegowińskiej. — Mowa ks. Napoleona. — Anglja i Stany Zjednoczone. — Proces morderców Lincolna. — Proklamacja Hallecka. — Meksyk. — Goekie pismo. — Odpowiedź p. M. E. M. (plebejuszowi) W. — Wykłady publiczne. — Sprawa duńsko-niemiecka. — Ameryka. — Austria. — Belgja. — Francja. — Grecja. — Prusy. — Turcja. — Włochy. — Korespondencje ze Lwowa i Neapolu. — O biegu sprawy włoskiej wkról. pols. (c. d.). — Kronika. — Fejleton (Teatra warszawskie).

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, d. 15 (27) Maja.

Przez rozkaz do zarządu cywilnego królestwa polskiego z dnia 14 (26) maja, pomiędzy innemi mianowany został w Dyrekcji Dziennika Warszawskiego, Redaktor do tłumaczeń z obcych języków, Aleksander Cwierzakiewicz, Redaktorem Dziennika Warszawskiego.

Rada Administracyjna Królestwa, decyzją objawioną przez wypis z protokołu jej posiedzenia dnia 4 (16) b. m. i r. do Nr. 12,911, zezwoliła raczyła: 1) na poruczenie obowiązków Meklera ze strony tutejszych przedsiębiorców, którzy objawili gotowość wysłania swoich wyrobów na tegoroczną wystawę przemysłową w Moskwie, Warszawskiemu I-jej gildji kupcowi, p. Mikołajowi Skwareów, mieszkającemu w domu własnym, przy ulicy Marszałkowskiej; — 2) na powierzenie p. Wilhelmu Zachert, Członkowi Rady Przemysłowej i zarazem właścicielowi znakomitych zakładów fabrycznych w Cesarstwie i Królestwie, obowiązków pośrednika do ułatwienia stosunków, pomie-

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Teatra Warszawskie.

Cała uwaga publiczności, zwrócona jest obecnie na p. Couqui, której zapowiedziane na dzisiejszą niedzielę pierwsze wystąpienie w Gizelli, odłożono do przyszłego wtorku, z przyczyny lekkiej niedyspozycji tancerki. O ile wiemy, z prób dotąd odbytych, kompetenci członkowie tutejszego ciała choreograficznego, utrzymują, że p. Couqui jest bardzo znakomitą tancerką, że szczególniejszym jej przymiotem jest nadzwyczajna lekkość, jakiej niewidziano dotąd i jeszcze inne jakieś przymioty. Jeżeli tak jest istotnie, to p. Couqui dobrze uczyniła, wybierając sobie na debiut rolę Gizelli, w której właśnie potrzeba nadzwyczajnej lekkości w tańcu, mianowicie zaś w akcie 2-im, gdy dziewczica przeraża się w ducha i powstaje z grobu, ażeby tańczyć jak duch lekko i nadpowietrznie! Przywykliśmy dotąd widywać własną naszą Gizellę tańczącą w tej roli z takim uroczym wdziękiem, że nie łatwo zaspokoić się damy — chociaż być bardzo może, iż p. Couqui należy istotnie do pierwszorzędných znakomości choreograficznych i zachwyci publiczność tutejszą. W każdym razie, przybycie jej do Warszawy, było pożądane dla podniecenia ciekawości, obudzenia zajęcia i wyobraźni naszej.

Co do nas, cieszymy się z odłożenia debiutu pierwszej tancerki wiedeńskiej: niedziela nakłada na sprawozdawcę tygodniowego mnóstwo obowiązków, które

dy przedsiębiorcami Królestwa, konkurować mającemi na pomienionej wystawie, a Władzami Cesarstwa.

Dyrekcja Dróg Żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej, podaje do wiadomości powszechnej, iż na drogach żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej z dniem 1 Czerwca r. b. wprowadzone zostają oddzielne przepisy porządkowe, dotyczące przewozu osób i towarów na pomienionych drogach. Rzeczone przepisy, które na wszystkich stacjach nabyte być mogą po cenie kop. sr. 30, będą miały moc obowiązującą dla wszelkich transportów na drodze żelaznej oddawanych. Zmiany w następstwie zaprowadzić się mogące będą podane do wiadomości publicznej w czasie właściwym. — *Hass.*

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa d. 15 (27) Maja.

Dzisiaj na *Monitora* wieczornego wypadła kolej uspokojenia umysłów co do obrotu, jaki mogą przyjąć sprawy w Meksyku. Potwierdziwszy wiadomość, iż rząd odwołał rozkaz ograniczający do 24 godzin czas, przez jaki statki związkowe mogły się zatrzymywać w portach francuzkich, dziennik urzędowy uwiadamia, że inne ograniczenia, nakazane temuż rządowi przez stan neutralności, będą również zniesione wtedy, gdy będzie wiadomem, że gabinet waszyngtoński zaprzestal wykonywania na morzu praw wyjątkowych względem statków neutralnych, do jakich upoważniał go charakter mocarstwa wojującego. Co się zaś tyczy werbunków do Meksyku, to *Monitor* wieczorny sądzi, że liczni i waleczni żołnierze Północy, po czteroletnich ciągłych walkach, będą się raczej starać o zajęcia spokojne, niż o nowe awantury. Wnosić więc zdają należy, że Juarez podług wszelkiego prawdopodobieństwa nie znajdzie wśród nich wielu zwolenników, gotowych do wstąpienia w jego

wywodzą go wieczorem w rozmaite, a często odległe od teatru strony. I cyrk Hinnego i rozliczne spacerowe miejsca, oczekują wtedy również na obecność fejletonisty, który zapatrzony na taniec zagranicznej Gizelli, musiał by zaniedbać się postronnie...

Tak więc, odkładając do przyszłego fejletonu, dalsze o p. Couqui uwagi — dzisiaj zajmijmy się sprawozdaniem z kilku ostatnich widowisk teatralnych na wielkiej i małej scenie.

Weszła środe, na scenie Rozmaitości, oprócz znanego przysłowia p. Chęcińskiego, którego pierwszy stopień prowadzi do piekła... publiczność roztopiająca się w trzydziestu stopniach gorąca, jakie obecnie panuje w małej salce Rozmaitości — dano jeszcze „Dwie Wdowy” i „Spotkanie”. Pierwsza z tych sztuk i nam i publiczności znana, odebrała już dawniej część należną jej w sprawozdawczym fejletonie naszym; druga, rzecz dziwna! pierwszy raz widzieliśmy na scenie, chociaż od dawna grywaną była.

Ucieszeni takim osobliwem *Spotkaniem*, mieliśmy nadzieję, że ono poda nam obfity materiał, a przynajmniej zapełni część teatralnej rubryki, tem bardziej, że sympatyczne nazwiska dwojga utalentowanych artystów występujących w tej sztuce, dobrze już o niej wróżyły. Lecz oczekiwania nasze, w znacznej części zawiedzione zostały! Wprawdzie, krotkawilka ta, jest dosyć zwawą i ożywioną w biegu — lecz cała jej wartość spoczywa w grze artystów, albowiem treść uboga, ogołocona z wszelkiej myśli, nie ma żadnej tendencji ani żadnego celu — i posłużyła je-

słudbę. Organ urzędowy prócz tego jeszcze zapewnia, że w Ameryce opinja publiczna przeciwną jest tym werbunkom, i sądzi że prezydent Johnson nie ma zamiaru zbroczenia od roztropnej polityki Lincolna, który wkrótce przed śmiercią oświadczył, iż dopóki honor Unji nie będzie narażony, dopóty zachowa sumienną neutralność względem Meksyku. *Ind. Bel.* powiada, iż pomimo tych pokojowych zapewnień, a raczej z powodu tychże zapewnień, publiczność wciąż zaniepokojona jest wypadkami przygotowującemu się po za Atlantykiem. Z takiego usposobienia umysłów wyradza się mnóstwo głuchych pogłosek, widocznie przesadzonych, lecz które pomimo tego wywierają szkodliwy wpływ na bieg interesów.

Cesarz francuzów, jak wczoraj donoszono 24-go wyjechał do fortu Napoleon, a nazajutrz miał wrócić do Algieru. Dotąd jeszcze nie stanowczego nie doniesiono o dniu w którym cesarz ma odplynąć do Francji.

Podług pogłoski krążącej w Rzymie, o której wspomina korespondencja do *J. des Deb.*, ma być mowa o rychłym zjeździe cesarza francuzów z papieżem i Wiktorem Emanuele. Zjazd ten odbyłby się w Porto d'Anzio.

Mowa wyrzeczona w Ajaccio nie poszła jeszcze w zapomnienie, i w Paryżu d. 24-go zapewniano, że reprezentanci niektórych dworów zagranicznych, w mowie tej dotkniętych, zamierzali z tego powodu wystąpić ze zbiorowemi uwagami. Jedna z korespondencji paryzkich powiada, iż prawdopodobniejszem jest, że w Wiedniu np. posłowi francuzkiemu mogła się zdarzyć sposobność wyparcia się awanturnicznych zasad cesarskiego krewnego.

Ciało prawodawcze na posiedzeniu z 23-go,

dynie trzem aż autorom francuzkim, którzy się na nią złożyli, do wypowiedzenia kilku dość płaskich konceptów, jakie im przysły po dobrym obiedzie, podcieniem markizy, nakrywającej przedsoniek jednej z bulwarowych kawiarni paryzkich. Dwoje młodych ludzi z ubożego stanu, spotyka się w nocy na ulicy i pomimo że kochali się już kiedyś, a nawet pobrac się z sobą mieli — nie poznają się wcale pod czas całonocnej rozmowy — a to dla tego, ażeby się rozpoznać dopiero na końcu sztuki, po wypowiedzeniu wszystkich frazesów im przeznaczonych i po odśpiewaniu wszystkich wodwilów, z których jeden — właściwie duet, przez sen śpiewany, bardzo ładnie wygląda. Jednakże, pomimo takiego ubóstwa treści i naciągniętych sytuacji, *Spotkanie* przyjmowano oklaskami, albowiem lekka, żywa i pełna czysto francuzkiej werwy, gra p. Bakałowicz i p. Stolpego, podniosła prostą błętkę do godności artystycznego obrazka.

Nazajutrz, w wielkim teatrze przedstawiona *Halka*, pomimo wielkiego upału sprowadziła tłum publiczności. Uprzywilejowany ten utwór Moniuszki, pociąga zawsze chętnych słuchaczy, chociaż w swojej muzycznej wartości ustępuje innym, następnym tego maestra pracom. Nie mieliśmy nic nowego do powiedzenia o *Halce*, gdyby nie śpiew Dobrskiego w akcie drugim i wykonanie przezeń ostatniej arji czwartego aktu. Artysta ten, widocznie odradza się znowu pod wpływem wiosennego ciepła: jego przesłizne *As*, dźwięczy jeszcze tak pełnym, czystym i silnym tonem, że przejmując wzruszeniem słuchaczy — a w ostatniej

znaczniejszą większością przyjęło projekt do prawa o czekach, wraz z wprowadzonymi do niego poprawkami. Opozycja do samego końca silnie walczyła, dowodząc, że prawo to jest niepotrzebne i niekompletne. Donoszą, że posiedzenia stanowczo nie przeciągną się dalej jak do 14-go czerwca, terminu odroczenia zadekretowanego przez cesarową-rejentkę, władza bowiem prezesa i wice-prezesów upływa w tym terminie, a przepisy organiczne nie pozwalają mianować samych tylko wice-prezesów; owoż do tej epoki nie będzie można przeprowadzić formalności jakich wymagać będzie nominacja hr. Walewskiego na prezesa izby.

La Fr. donosi, że poselstwo francuzkie w Konstantynopolu uzyskało od rządu tureckiego stanowcze zobowiązanie wydania kompanji suezkiej, zatwierdzającego firmanu.

Dzienniki angielskie ogłaszają okólnik p. Dizraeli do swoich wyborców, napisany z powodu zbliżającego się rozwiązania parlamentu i ogólnych wyborów, jakie w skutek tego nastąpią. W okólniku tym p. Dizraeli zajmuje się głównie dwoma kwestjami, położeniem kościoła angikańskiego i reformą wyborczą; w obu tych kwestjach występuje jako gorliwy stronnik utrzymania statu quo, lub przynajmniej przeprowadzenia reformy jak najbardziej ograniczonej.

Jeżeli mamy pokładać wiarę w *Corr. Hav. Bul.*, to p. Vegezzi odjechał już do Rzymu. Francuzkie dzienniki ministerjalne wciąż nie wątpią o pomyślnym skutku rozpoczętych układów.

Na posiedzeniu w d. 25-ym hiszpańskiej izby deputowanych, minister spraw zagranicznych oświadczył, że rada ministrów nic jeszcze nie postanowiła o przyszłej rezydencji posła hiszpańskiego we Włoszech. Jeżeli w budżecie dotychczas wykazywano rezydencję jego w Turynie, to jedynie dla tego, że tam zamieszkiwał wówczas, gdy budżet układano. Minister oświadczył jeszcze, iż wykreślono wprawdzie pensję reprezentanta przy osobie króla Franciszka neapolitańskiego, lecz przez uczucie uszanowania dla jego osoby, jeden z członków poselstwa hiszpańskiego w Rzymie, pełni dotychczas przy tymże królu obowiązki reprezentanta Hiszpanji.

Pruska izba deputowanych na posiedzeniu z 24-go, zgodnie z wnioskiem swej komisji, odmówiła ministerstwa pokwitowania go z rachunków za 1859, 1860 i 1861 r. Sposób przemawiania deputowanych opozycji, bywa niekiedy tak gwałtowny, że *Prov. Corr.*, organ ministerjalny donosi, iż z tego powodu sprawozdania z posiedzeń ogłaszane w dziennikach, ulegać muszą znacznym zmianom. Z *Holsztynu* piszą do *N. Pheus Z.*, że mowy członków opozycji prze-

arji, b' górne, wyszło z piersi Dobrskiego i utrzymało się przez wszystkie takti równo i bez najmniejszej alteracji w głosie. — Kto wie, co to jest głos tenorowy po trzydziesto kilkoletnim życiu go na scenie, kto zna delikatność tego organu, niezawodnie podziwi wraz z nami tę wybraną organizację śpiewaka, który dziś jeszcze może tak zachwycać słuchaczy.

Kostjumowy mazur w akcie pierwszym i charakterystyczny taniec górali w trzecim, odebrały jak zawsze, należną im część okłasków, a pp. Troschel, Ziolkowski i same nawet *soprano* Halki, przyczyniły się do powodzenia widowiska danego w tak niekorzystnych warunkach.

W piątek nareszcie, z wielką radością i podziwieniem, urzędliśmy czerwony afisz, którego litery zarumieniły w ten sposób *Meki Tantara*, przetłumaczonej z francuzkiego krotchwilii.

Meki te, poznaliśmy już dawniej na scenie tutejszej. Doznawał ich p. Boisselot, utalentowany aktor trupy francuzkiej Delvila, podczas zeszlatoroczego pobytu jej w Warszawie. Sztuczka ta, nie jest właściwą dla publiczności warszawskiej. Osoby do niej wchodzące nie znajdują się w naszym towarzyskim składzie — a sama treść, chociaż posiada jakąś dążność, quasi moralną... przepełniona jest za to wysłoniem na grubo efekt dowcipami, które nie zawsze sprawiają pożądane

drukują się tam w licznych egzemplarzach dla wzbudzenia umysłów przeciwko Prusom, dla tego też organ konserwatystów nalega silnie na to, aby ministerstwo jak najprędzej zamknęło posiedzenia, izba bowiem usiłuje tylko, powiada wspomniany dziennik, pokryć swoje złe położenie moralne namiętnymi gadaninami.

Podarowanie przez cesarza Austrjackiego 15,000 guldenów akademji umiejętności w Peszcie, która to kwota wypłaconą została ze skatki cesarskiej, wywarło jak najlepsze wrażenie w stolicy węgierskiej, a odczytanie listu donoszącego o tej cesarskiej łasce, przyjęte zostało licznymi *elien*. Deputacja akademji, do której ma się przyłączyć znany patriota Deak, uda się do Wiednia dla podziękowania monarsze.

Podług korespondencji wiedeńskiej do *N. Fr. Pres.*, gabinet petersburski w skutek układów rozpoczętych pomiędzy rządem austrjackim a księciem Kuzą, o zawarcie konwencji kartelowej, także miał rozpocząć kroki w celu zawarcia podobnej konwencji. Konwencja ta nietylko ma być zastosowaną do dezertów obu narodów, lecz także do emigrantów, których obecność w Mołdo-Wołoszczyźnie może zagrażać spokojności cesarstwa. Wspomniona korespondencja donosi, że kroki te bezwzględnie uwienczone zostaną pomyślnym skutkiem.

Jenerał związkowy Rosenkranz stanowczo zaprzeczył pogłosce, która dość wiary zyskała w publiczności, jakoby organizował armję z 25,000 ludzi, mającą pozostać w służbie republikańców w Meksyku. Przy tej sposobności oświadczył się przeciwko projektowi emigracji, i nazwał go wyprawą fibustjerów. Podług wiadomości z Meksyku, siły republikańskie, zachęczone szybkim ukończeniem wojny w Stanach Zjednoczonych, zdwoiły usiłowania przeciwko cesarskim, zajęły znowu Monterey i Sortillo, oraz odniosły różne korzyści w innych miejscowościach. Siły te przez tego poparte są przez liczne bandy awanturników przybyłych ze Stanów Zjednoczonych. Cesarz Maksymiljan dowiedziawszy się o zajęciu Richmondu i o poddaniu się jenerała Lee, popieszył z wysłaniem do Waszyngtonu nadzwyczajnego ajenta dla powinszowania prezydentowi odniesionego zwycięstwa.

Jeffersona Davis zbliża ściga kawalerja jenerała Stoneman. Chcąc jej uniknąć, zmuszony był jak najpospieszniej opuścić miasto Washington w Georgji. Przypuszczają, że jenerał Wilson, który zajmuje miasto Macon, zdoła go schwytać.

Korespondencja z Londynu przynosi nam wiadomość, która w obecnym stanie rzeczy jest dość ważna. Rząd związkowy miał stanowczo zażądać wynagrodzeń za szkody wyrządzone intere-

wrażenie. Naprzykład, piosieczka wzbogaconego kopyty Jonasza (p. Chomiński) o wołach czy krowach, jest arcy-niesmacznym fragmentem i śmiało wyrzucaną być mogła. Już to, całą komedję należałoby skrócić, odrzucając mnóstwo jałowych konceptów. Zwłaszcza jeśli poszła akcja a sama treść nabrałaby jedności, którą utracą w takim rozprężeniu frazesów biegających samopas, z ust do ust aktorów, bez żadnego dla sztuki pożytku.

P. Chomiński, grający tu główną rolę, oddał ją z właściwym sobie talentem. Zdolny i doświadczony ten artysta opracował najdrobniejsze szczegóły powierzzonego mu charakteru, skorzystał umiejętnie z każdej sytuacji, z każdego szczęśliwszego momentu, a niekiedy, jak naprzykład w scenie, gdy wróciwszy już w charakterze milionera, spostrzega nagle przed sobą Ewelinę (p. Figarska), doszedł do wyżyn komiczności, którą w samej tylko grze rysów i w wybornym geście ręki zawrzeć potrafił. Dzięki talentowi i sumiennej pracy p. Chomińskiego, *Meki Tantara* poszły dobrze i nie umęczły publiczności, która niejednokrotnie hucznie okłaskami nagradzała talent artysty.

Trzy podrzędne role męskie w tej krotchwilii: komedjo-pisarza, doktora i notariusza, przedstawione przez pp. Piaseckiego, Ostrowskiego i Damsego, nie podały artystom możności okazania swoich drama-

som związkowym przez przyjmowanie statków południowych do portów angielskich, oraz wymaga wydania mu skonfederowanych, którzy się schronili w Kanadzie.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczoną poniżej korespondencję ze Lwowa.

* Z powodu wyjazdu JW. Jenerała Adjutanta Hrabiego Berga, Namiestnika Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie, za Najwyższym zezwoleniem do St. Petersburga, Zarząd Służby Cywilnej Królestwa, na czas nieobecności JW. Hrabiego, poruczony został Kontrolerowi Jeneralnemu Prezydującemu w Najwyższej Izbie Obrachunkowej Rzeczywistemu Radcy Tajnemu Funduklejowi.

* *Wand. Petersburg, 24 maja.* Najjaśniejsi Cesarz i Cesarzowa przybyli tu dziś i udali się niezwłocznie do Carskiego Sioła, gdzie znajduje się obecnie cała rodzina Cesarsko-ruska (w tej liczbie i Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Michał Mikołajewicz, namiestnik kaukazki). Komunikacja pomiędzy Kronszadem i Petersburgiem została całkiem przywrócona, tak iż parostatek *Aleksander Newski*, na pokładzie którego znajdują się zwłoki Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia Cesarzawicza Mikołaja Aleksandrowicza, będzie mógł bez niebezpieczeństwa wpływać wraz z liczną eskortą. Podług ostatnich telegramów, *Aleksander Newski* ma stanąć w Kronszadzie jutro wieczorem. *W (włosz.)*

* *Rus. Inw.* Najprędzej zatwierdzony Ceremoniał przewiezienia do Soboru Petropawłowski i pogrzebania zwłok w Bogu spoczywającego Następcy Tronu Cesarzawicza, Wielkiego Księcia Mikołaja Aleksandrowicza.

I. Zwłoki Jego Cesarskiej Wysokości przywiezione będą morzem z Nicei, na fregacie „*Aleksander Newski*”, do przystani Kronszadzkiej, a ztąd na parostatku „*Aleksandra*” do St. Petersburga, do wybrzeża angielskiego, gdzie na przystani uszykowana będzie jako straż honorowa kompanja ze sztandarem, z bataljonu garnizonowego lejbgwardji.

II. Najprzewielebniejszy metropolita Nowogrodzki i St. Petersburgski, z całym duchowieństwem, wyjdzie na spotkanie ciała i odprawi zwykle modły.

Po skończeniu tych modłów, czterej Jenerał-Majorowie orszaku Jego Cesarskiej Mości zdejną z trumny nakrycie; Najjaśniejszy Pan, Wielcy Książęta i Jenerał-Adjutanci Jego Cesarskiej Mości wezmą z parostatku trumnę i postawią na przygotowany wóz żałobny; poczem ciż sami czterej Jenerał-Majorowie z orszaku Jego Cesarskiej Mości położą na trumnę nakrycie.

III. Następnie, orszak pogrzebowy iść będzie przez: wybrzeże Angielskie, place Piotrowski, Admiralicynny i Rozwodny, wybrzeże Dworcowe, most Petersburgski (Troicki), do twierdzy Petropawłowskiej, do Soboru przez bramę Joannowską *).

*) Jeśli Petersburgski (Troicki) most będzie zdjęty, to procesja iść będzie: wybrzeżem angielskim, przez most Mikołajewski, przez wielkie wybrzeże wyspy Wasilewskiej 1-ą linją, przez most Tuczkowa i groble takowego, przez nową szosę, prospekt Kronwerkski, plac Troicki do bramy Joannowskiej.

tycznych zasobów widocznie jednak wszyscy trzej opracowali je starannie i przyczynili się do powodzenia całości. P. Figarska w roli aktorki Eweliny, nie była może na właściwym jej miejscu — albowiem charakter ten wymaga więcej żywości, a nade wszystko tego czysto paryzkiego *szylku*, który zachować nie łatwo, lecz pomimo to nie zepsuła roli, którą studiowała widocznie. Za to p. Grabska, występująca w roli *Teresy* szwaczki, zasłużyła na szczerą pochwałę; rola to wdzięczna lecz i trudna razem; grała ją p. Miller, pierwsza naiwna aktorka w trupie Delvila. Nie czyniąc żadnych, zazwyczaj niepotrzebnych nawet porównań, powiemy tylko, że młoda aktorka nasza potrafiła dobrze i naturalnie odtworzyć powierzony jej charakter; prostota i prawda cechowały wszystkie szczegóły gry p. Grabskiej, i gdyby jeszcze zdołała przezwyciężyć wrodzoną już jej widać, powolność w dykcji i w ruchach — powolność tak zresztą sprzeczną z młodością i samą fizjognomją artystki — nie mielibyśmy jej nic do zarzucenia w tej roli.

Tęgorz samego wieczoru przedstawiono *Pożar w Klasztorze*, który jak zawsze, publiczność przyjęła z prawdziwym wzruszeniem, wywołanem znakomitą grą p. D'Aweney i Adrianiem, a podniesionem jeszcze pełną werwy i swobody grą p. Stolpego, który w roli Juljusza d'Illoy, ma nader szczęśliwe chwile. *Al.*

Nacalej tej drodze będą uszykowane wojska, podług rozporządzenia zwierzchności wojskowej.

Przed soborami: Isakjewskim i Troickim (na stronie Petersburskiej) będą odprawione modły.

IV. W oznaczonym dniu i godzinie dla przewiezienia zwłok w Bogu spoczywającego Następcy Tronu Cesarzewicza, podług poprzednio rozesłanego od Wielkiego Mistrza Dworu Cesarskiego ogłoszenia, wszystkie osoby, obowiązane do uczestniczenia w żałobnym obrzędzie, duchowieństwo i wojska, zbiorą się na wyznaczone przez to ogłoszenie miejsca.

Osoby ciała dyplomatycznego z małżonkami, zbiorą się wcześniej do soboru Petropawłowski i zajmą wyznaczone dla nich miejsca.

V. PORZĄDEK POCYNU ŻAŁOBNEGO:

1. Dywizjon L-gward. atamańskiego pułku kozaków Jego Cesarskiej Wysokości Następcy Tronu Cesarzewicza.
2. Mistrz obrzędów konno, z szarfą przez ramię, z krepą czarnej i białej.
3. Rota L-gwardji pułku siemieniowskiego Jego Cesarskiej Mości.
4. Oficer masztarni Dworu Jego Wysokości, konno, w mundurze i grubej żałobie.
5. Lokaje nadworni Jego Wysokości, po dwóch rzędem.
6. Kamer-lokaje nadworni Jego Wysokości, po dwóch rzędem.
7. Oficjalisci Jego Wysokości, w żałobie, po dwóch rzędem.
8. Koń wierzchowy Jego Cesarskiej Wysokości, z czaprakiem L-gw. atamańskiego pułku Jego Cesarskiej Wysokości, Następcy Tronu Cesarzewicza, prowadzony przez masztalerza.
9. Herb Jego Cesarskiej Wysokości Następcy Tronu Cesarzewicza, niesiony przez Jenerała, w asystencji z sztab-oficerów.
10. Herb Rosyjski, niesiony przez jenerałów, w asystencji z sztab-oficerów.
11. Deputacja od Cesarskiego Aleksandrowskiego Uniwersytetu w Helsingforsie, którego kanclerzem był spoczywający w Bogu Następca Tronu Cesarzewicz; w mundurach i grubej żałobie.
12. Deputacje od wszystkich wojsk kozackich.
13. Urzędnicy masztarni Jego Wysokości i urzędnicy Kantoru Najdostojniejszych Dzieci Ich Cesarskich Mości, w mundurach i w grubej żałobie.
14. Admiraliowie, Jeneraliowie wojskowi, którzy nie będą w szyku, oraz Jeneraliowie korpusów: Inżynierów dróg i komunikacji, Inżynierów górniczych, Mierniczego i Leśnego; podług starszeństwa, młodsi poprzedzie, po trzech rzędem, w mundurach i grubej żałobie.
15. Sekretarze Stanu Jego Cesarskiej Mości, Senatorowie, Ministrowie i Członkowie Rady państwa, wszyscy po trzech rzędem, młodsi poprzedzie, w mundurach i w grubej żałobie.
16. 1-y szwadron pułku grodzieńskiego huzarów L-gwardji.
17. Kajer-flaga Następcy Tronu Cesarzewicza, niesiona przez wice-admirała z dwoma asystentami w randze sztab-oficerów zarządu morskogo.
18. Ordery zagraniczne, podług porządku.
19. Godła atamana wojska Dońskiego, niesione przez jenerałów tego wojska, w asystencji.
20. Ordery rosyjskie, podług porządku.
- Osoby przy herbach, fadze, orderach i godłach atamańskich, oraz ich asystencji — w mundurach z grubą żałobą.
21. Rota L-gwardji pułku preobrażńskiego Jego Cesarskiej Mości.
22. Śpiewacy Ławry Aleksandro-Newskiej i Soboru Isaakjewskiego; za nimi procesja duchowna, trzymająca w rękę zapalone świece, — podług rozporządzenia Najprzewielebniejszego metropolity Nowogrodzkiego i St. Petersburskiego. Za procesją duchowną: śpiewacy nadworni, nadworni protodjakonowie, nadworni kapelani z dwoma obrazami świętymi; za nimi Najprzewielebniejszy Metropolita Nowogrodzki i St. Petersburski, z Członkami Najświętszego Synodu, następnie spowiednik w Bogu spoczywającego Następcy Tronu Cesarzewicza, z obrazem świętym.
- Wóz żałobny, zaprzęzony 8-u końmi; u filarów czterech Jenerał-Majorów z orszaku Jego Cesarskiej Mości, a przy kutasach Jenerał-Adjutantów Jego Cesarskiej Mości; po obu stronach wozu oficerowie i niższe stopnie 3-go szwadronu Kaukaskiego kozaków I-gw. własnego Jego Cesarskiej Mości konwoju, którzy przeprowadzali zwłoki zmarłego Wielkiego Księcia Następcy Tronu Cesarzewicza na fregacie z Nicei, oraz pułków 17-go siewierskiego dragonów Jego Cesarskiej Wysokości i 3-go smoleńskiego ułanów. Konie wozu żałobnego prowadzone będą przez ośmiu służących z zarządu stajennego.
24. Po obu stronach, od orderów do rodziny Cesar-

skiej, idą w jednym szeregu, wychowawcy z 1-ej rot 1-ej (pawłowskiej) szkoły wojskowej, a po bokach wozu żałobnego dziesięciu paziów i dwaj kamer-paziowie z pochodniami, mając przez ramię szarfę z czarnej i białej krepy.

25. Za wozem żałobnym postępuje Najjaśniejszy Pan, konno, mając po za sobą: Ministra Dworu Cesarskiego, Ministra Wojny, Dowodzącego główną kwaterą Cesarską, oraz deżurnych: Jenerał-Adjutanta, z orszaku Jego Cesarskiej Mości Jenerał-Majora, i Fligel-Adjutanta, także konno.

26. Ich Cesarskie Wysokości Wielcy Książęta: Następca Cesarzewicz Aleksander Aleksandrowicz, Włodzimierz Aleksandrowicz, Aleksy Aleksandrowicz, Konstanty Mikołajewicz, Mikołaj Konstantynowicz, Mikołaj Mikołajewicz Starszy i Michał Mikołajewicz, Jego Wielkoksiążęca Wysokość Książę Jerzy Mecklenburg-Streliecki, Książęta zagraniczni, którzy będą się znajdowali w stolicy, Ich Cesarskie Wysokości: Książę Piotr syn Jerzego Oldenburgski, Książę Mikołaj Maksymilianowicz Romanowski, Książę Leuchtenbergski i Ich Wysokości: Książęta Aleksander, Jerzy i Konstanty Oldenburgscy, wszyscy konno.

27. Byli kurator w Bogu spoczywającego Następcy Tronu Cesarzewicza, Wielkiego Księcia Mikołaja Aleksandrowicza, Jenerał-Adjutant Hrabia Strogonów, inni Jenerał-Adjutanci, Jenerał-Majorowie z orszaku Jego Cesarskiej Mości, Fligel-Adjutanci, nie znajdujący się w szyku i nie mający szczególnych obowiązków podług ceremonjału, Adjutanci Ich Cesarskich Wysokości i Adjutanci znajdujących się w stolicy Książąt zagranicznych, także konno.

28. Kompanja grenadierów pałacowych ze sztandarem.

29. Najjaśniejsza Pani z Ich Cesarskimi Wysokościami, Wielkimi Książętami, Sergiuszem i Pawłem Aleksandrowiczami, oraz z Wielką Księżniczką Marią Aleksandrowną, w karetce po bokach której: z prawego — Wielki Konjusz, a z lewego — Konjusz, konno; a z tyłu karety czterech kamer-paziowie i czterech masztalerze konno.

30. Ich Cesarskie Wysokości, Wielka Księżna Aleksandra Józefowna i Aleksandra Piotrowna z Wielkim Księciem Mikołajem Mikołajewiczem młodszym i Wielką Księżniczką Olgą Konstantynówną, w karetce, po bokach której dwaj Konjuszowie, konno; z tyłu karety dwaj kamer-paziowie i dwaj masztalerze konno.

31. Ich Cesarskie Wysokości: Wielkie Księżne Olga Fedorowna, Helena Pawłowna, Katarzyna Michałowna i Księżniczka Eugenija Maksymilianowna Romanowska Księżniczka Leuchtenbergska, w karetce, po bokach której dwaj konjuszowie konno, a z tyłu karety dwaj kamer-paziowie i dwaj masztalerze konno.

32. Jej Cesarska Wysokość Księżna Teresa Oldenburgska z Ich Wysokościami Księżniczkami Katarzyną i Teresą Oldenburgskimi, w karetce, po bokach której dwaj konjuszowie konno, a z tyłu dwaj kamer-paziowie i dwaj masztalerze konno.

33. Damy Honorowe, Kamer-Frejliny, Ochmistrzynie Dworu Ich Wysokości, Frejliny orszaku Jej Cesarskiej Mości i Frejliny Ich Wysokości w karetach, z tyłu których po dwóch masztalerzy.

Inne Frejliny wcześniej zbiorą się do soboru Petropawłowski.

34. Dygnitarze Dworu Cesarskiego pierwszego i drugiego stopnia, Marszałek Dworu w Bogu spoczywającego Następcy Tronu Cesarzewicza i nadworni urzędnicy dworów Ich Wysokości, po dwóch rzędem, starsi poprzedzie.

35. Szambelanowie i Kamerjunkrowie, po trzech rzędem, starsi poprzedzie.

36. Wszyscy najbliżsi służący zmarłego Cesarzewicza.

37. Rota L-gwardji pułku Izmajłowskiego Jego Cesarskiej Mości.

38. Własny Jego Cesarskiej Mości konwój.

39. Dywizja L-gwardji Dońskiej kozackiej baterji i dywizjon instruktorski kozacki i artylerji konnej.

VI. Podczas pochodu żałobnego, ma się odbywać dzwonienie we wszystkich cerkwiach i dawany być co minuta jeden wystrzał działowy z jachtów ustawionych na Nowie i z twierdzy Petropawłowskiej.

VII. Po przybyciu wozu żałobnego do zachodnich drzwi soboru, nakrycie z trumny ma być zdjęte przez czterech Jenerał-Majorów z orszaku Jego Cesarskiej Mości i wniesione do cerkwi.

VIII. Trumna wniesiona będzie do cerkwi przez Najjaśniejszego Pana, członków Rodziny Cesarskiej i Jenerał-Adjutantów Jego Cesarskiej Mości i postawiona na przygotowane w cerkwi miejsce pod baldachimem, które obite będzie pasowym aksamitem z złotą gazą; poczem dwaj Fligel-Adjutanci i dwaj z zostających przy zmarłym Następcy Cesarzewiczu oficerów zdejmą z trumny wieko i odniosą na przygotowane

do tego miejsce, a czterech Jenerał-Majorów, którzy wnieśli do cerkwi nakrycie, położą takowe na zwłoki Jego Wysokości. Następnie Najprzewielebniejszy Metropolita Nowogrodzki i St. Petersburski, z całym duchowieństwem, odprawi nabożeństwo żałobne, poczem zaczną się odczytywanie Ewangelji św.

IX. Przez cały czas, do pochowania zwłok, trzymać będą deżur przy takich mężczyzn: 2-ej, 3-ej i 4-ej klasy po jednym: Jenerał-Adjutant, Jenerał-Major orszaku Jego Cesarskiej Mości i Fligel-Adjutant, po jednemu, oraz Dworu Jego Cesarskiej Mości po dwóch kamer-Junkrów.

X. Trumna okryta będzie do połowy nakryciem z złotogłowiu, obszytem gronostajami, z wielkimi herbami po końcach a z małymi w środku; koniec nakrycia będzie rozpuszczony do podnoża katafalka. Insignija orderowe i atamańskie, podług ich starszeństwa, poustawiane być mają z poduszkami na taboretach, od trumny po obu stronach takowej ku ołtarzowi, gdzie także postawione zostaną w piedestałach kajer flaga i sztandar atamański.

XI. Zewnątrz cerkwi postawione będą na straży na przemian: szwadron ze sztandarem i kompanja ze sztandarem; przy wszystkich drzwiach cerkwi, postawione będą od tych oddziałów po dwa sztyldwachy.

XII. Przy zwłokach stać będą w warcie dwaj podoficerowie kompanji Grenadierów pałacowych i sześciu Ober-Oficerów Gwardji.

XIII. Podczas znajdowania się zwłok w cerkwi, przed pogrzebem, będą dopuszczani ludzie wszelkich stanów, dla oddania hołdu.

XIV. W dzień pogrzebu, podług wydanych od Wielkiego Mistrza Obrzędów Dworu Cesarskiego ogłoszeń, zbiorą się, o godzinie naznaczonej, do cerkwi, Członkowie synodu najświętszego, spowiednik w Bogu spoczywającego Następcy Tronu Cesarzewicza, Duchowieństwo nadworne i inne, podług przeznaczenia Najprzewielebniejszego Metropolity Nowogrodzkiego i St. Petersburskiego, oraz wszystkie znakomitsze osoby płci obojej, oraz osoby ciała dyplomatycznego z ich małżonkami w grubej żałobie.

XV. Po przybyciu do soboru Członków Najświętszego synodu, odprawioną zostanie przez Najprzewielebniejszego Metropolite, Liturgia święta.

XVI. Jednocześnie rozstawione zostaną wojska na wyznaczonych im miejscach, z rozporządzenia zwierzchności wojskowej, dla oddania honorów wojskowych.

XVII. Najjaśniejszy Cesarz i Najjaśniejsza Cesarzowa, po przybyciu do soboru, przyjdą przez Najprzewielebniejszego Metropolite i Członków Najświętszego synodu z krzyżem i wodą św. Kiedy Ich Cesarskie Moście raczą stanąć na swoim miejscu, wówczas rozpocznie się nabożeństwo żałobne, podług obrządku kościoła Prawosławnego.

XVIII. Po ukończeniu nabożeństwa, Najdostojniejsze Osoby raczą oddać ostatnie pożegnanie zwłokom w Bogu spoczywającego Następcy Tronu Cesarzewicza. Skoro zaś Najjaśniejsza Pani i Wielkie Księżne raczą wyjść z cerkwi, dla powrócenia do Pałacu Zimowego, wówczas dwaj Fligel-Adjutanci i dwaj z zostających przy zmarłym Następcy Tronu Cesarzewiczu Oficerów przyniosą wieko od trumny; czterech Jenerał-Majorów z orszaku Jego Cesarskiej Mości zdejmą z trumny nakrycie i odniosą do ołtarza; następnie, po przytwierdzeniu wieka, trumnę z zwłokami zmarłego Następcy Tronu Cesarzewicza podejmą: Najjaśniejszy Pan, Następca Tronu Cesarzewicz, Wielcy Książęta, inni członkowie Rodziny Cesarskiej i Książęta zagraniczni, Minister Dworu Cesarskiego, Jenerał-Adjutanci i pierwsi dygnitarze Dworscy, i poprzedzani przez Metropolite z Duchowieństwem, poniosą do urzędzonej w soborze mogiły; po bokach trumny idzie 6 Grenadierów kompanji pałacowej, bez broni, oraz po 3 podoficerów od pułków L-gwardji, grodzieńskiego huzarów i Atamańskiego Jego Cesarskiej Wysokości Następcy Cesarzewicza, trzymając czapki w rękę. Po spuszczeniu trumny do mogiły, Najprzewielebniejszy Metropolita poda Rodzinie Cesarskiej na tacy piasek z łopatką, dla posypania na trumnę.

XIX. Przy spuszczeniu trumny do mogiły, na sygnał, dany będzie przez wszystkie wojska, w szyku znajdujące się, ogień bataljonowy, a z twierdzy Petropawłowskiej i ze wszystkich znajdujących się w szyku dział artyleryjskich, salwa armatnia.

XX. Ostatni deżur przy zwłokach spoczywającego w Bogu Następcy Tronu Cesarzewicza, pozostanie w cerkwi do zupełnego zasklepienia mogiły.

Wojska w pochodzie i szyku, oraz stojąca przy cerkwi straż, podczas wszystkich dni pobytu zwłok Jego Wysokości w soborze, do pogrzebu, powinny mieć żałobę podług przepisu.

Za przybliżeniem się pochodu żałobnego do twierdzy Petropawłowskiej, osoby uczestniczące w takim i oddziały wojsk, poprzedzające wóz i wyszczególnione w §§ od 1 do 8 włącznie, 16 i 21, nie wcho-

gmin, komisjom do spraw włościańskich, na wiosnę zeszłego roku, nadano prawo, w miarę wskazówek doświadczenia i słusznych żądań włościan, czasowo łączyć zbyt małe i rozdzielać zbyt wielkie gminy. To zrównanie znacznie zmniejszyło liczbę gmin, tak że według otrzymanych wiadomości, zamiast poprzednich 3,115 gmin (w lutym 1864 r.), liczyło się tylko 2,519 (w końcu tegoż 1864 r.). Zresztą nowe rozgraniczenie gmin jeszcze trwa i wskazana cyfra wcale nie przedstawia ostatecznych w tym względzie rezultatów.

Łączenie dawnych małych gmin w większe, tem jest pożądane, że oprócz dogodności pod względem administracyjnym, przynosi ulgę i włościanom w wydatkach na zarząd gminny.

W powiecie płockim drobna szlachta wynurzyła życzenie oddzielenia się od ogólnej masy włościan i utworzenia tu i owdzie osobnych gmin. Miejscowa komisja do spraw włościańskich nie uznała za pożyteczne, w wielu wypadkach, tworzenia takich wyłącznie szlacheckich gmin.

Włościanie z początku mieli skłonność do łączenia się w drobniejsze gminy, lecz kiedy oznaczone zostały wydatki na płace wójtów gmin, lawnikiem, pisarzem i w ogóle na przedmioty zarządu gminnego, — okazało się w nich dążenie przeciwne. Na zasadzie art. 83 ukazu o urządzeniu gmin wiejskich, rozkład tych wydatków pomiędzy właścicielami nieruchomości w granicach gminy, ma być ustanowiony przez uchwałę zebrania gminnego; lecz z powodu nowości urządzenia gminnego i nieprzyzwyczajenia włościan do równomiernego rozkładu opłat, komitet zarządzający, przy samym początku wprowadzenia w wykonanie ukazów z 19 lutego (2 marca), postanowił w tym przedmiocie czasowe przepisy. Według rozkładu, dokonanego zgodnie z jego postanowieniem, włościanie mają płacić „z dymu” mniej lub więcej, stosownie do wielkości gminy. W małych gminach rozmaite opłaty z dymu, dochodzą z czasem do jednego, a nawet do dwóch rubli rocznie. Te wyższe rozmiary spotykają się zresztą rzadko, — w najmniejszych gminach składających się z samych tylko włościańskich osad; w gminach zaś mieszanych, połowę wydatków na zarząd gminy ponosi obywatel, a pozostała połowa włościanie rozkładają pomiędzy sobą, czasem według dymów, a czasami według ilości posiadanej przez każdego gospodarza ziemi. W ostatnim wypadku, niektóre osady płaciły po 2 rs. 50 kop., a inne tylko po 15 kop. Zresztą w wielu miejscach włościanie sami zapragnęli przejść do ustanowionego przez ukaz sposobu rozkładu tej opłaty, według ilości posiadanej przez każdego ziemi. Korzystając z tych wskazówek doświadczenia, komitet zarządzający zamierzył przejrzeć postanowione przez czasowe przepisy a potem wydać ostateczne postanowienie w tym przedmiocie.

W rozwinięciu prawa o wójtach, komitet zarządzający postanowił: a) w gminie Kuchary, zaludnionej wyłącznie przez rolników pochodzenia starozakonnego, dozwolić zebraniu wybrać na wójta gminy osobę także starozakonnego pochodzenia; b) trzymać się tego prawidła we wszystkich mogących się napotkać podobnych wypadkach; c) na wójtów gmin nie wybierać osób zajmujących się przemysłem wódczanym; i d) osobom wybranym na wójtów gmin nie dozwalać zajmować się tym przedmiotem.

W poprzednim sprawozdaniu już była mowa o własności w ogóle dokonanych przez włościan wyborów. Dzięki temu, wiejski samorząd ustanawia się skutecznie, chociaż miejscami, naturalnie, ukazują się nieporozumienia, nieuniknione przy wszelkiej radykalnej reformie. Zresztą poprzedni sądowni i ekonomiczni był polskich włościan, oczywiście nie mógł rozwinąć w nich, ani społecznej samoistności, ani uczucia solidarności, którymi tak jest przejęty włościanin ruski. Dla tego nowy społeczny porządek może stale przyjąć się w królestwie polskim tylko stopniowo, w miarę jak będą znikły ostatnie ślady panowania szlacheckiego. Zdrowe pojęcia i niezsuszełe obyczajów wiejskiej sfery, najbardziej pomaga w tym względzie zamiarom rządu. Tem objaśnia się, pomiędzy innymi, zadowalniający stan wielu zarządów gminnych, chociaż na czele ich stoją włościanie, którzy zaledwie weszli w sferę społecznej działalności.

Wójci, według odezwy komisji do spraw włościańskich i naczelników wojskowych, po większej części do brzo rozumieją i wypełniają swe obowiązki. Z liczby 95 wójtów w oddziale lubelskiej komisji, umiejących czytać i pisać jest 50 czyli 55%; niektórzy nauczyli się czytać a nawet i pisać, od czasu wybrania swego na wójta. Z ogólnej liczby wójtów włościan, większa połowa jest ludzi młodych; spotykają się nawet mający od 25 do 28 lat. Grzeczność w stosunkach z obywatelami zachowywana jest przez wójtów wszędzie ze szczególną starannością; lecz to nie przeszkadza im

jednakże, zachowywać swą godność i żądać dla siebie należnego uszanowania.

Według doniesienia, wykomenderowanego przez komitet zarządzający urzędnika do gubernji augustowskiej, dla obejrzenia sprawy włościańskiej, szczególnie korzystnie idą tam gminne (włościańskie) sądy. W krótkim czasie swego istnienia, zjednały sobie ufność nie tylko pomiędzy włościanami, ale nawet pomiędzy starozakonnymi i szlachtą. Nawet obywatele i księża zwracają się do sądów gminnych ze swemi skargami i otrzymują prędkie i bezstronne decyzje.

Toż samo zauważył i prezes komisji lubelskiej, który objechawszy w ostatnim czasie prawie cały swój oddział, doniósł, że ze wszystkich gałęzi nowego gminnego zarządu, sądy gminne włościańskie, przyjęły się stale od innych. Według jego odezwy, wyroki tych nowo utworzonych sądów w sprawach dotyczących obywateli, odznaczają się uważnym rozstrząśnieniem; sądy szczegółowej badają te sprawy i starają się stać nie niżej swego powołania. Za czyny przynoszące szkodę obywatelom, naczynają surowsze kary, niż za szkodę zrzadzoną włościanom. Tak w gminie Tatarski, kiedy bydło obywatela podeptało grunta włościańskie, sąd gminny skazał obywatela na zapłacenie po 5 kop. od sztuki; a kiedy bydło włościańskie weszło na grunta obywatelskie, sąd pobrał od włościan na korzyść obywatela po 15 kop. od sztuki.

Na nieszczęście prawie wszędzie daje się uczuć wielki brak swobodnego i dogodnego umieszczenia dla odbywania gromadzkiego sądu. Taki, naturalny zresztą, z powodu nowości sprawy brak, wpływa i na całe odbywanie słownego postępowania sądowego. Znakomiti z urzędowych przedstawicieli gromad włościańskich uczuwają to sami i okazują szczególną troskliwość o urządzenie należytych lokali na posiedzenia sądu gminnego, czemu pomagają, w miarę możliwości i komitet zarządzający. Tak, komitet ten postanowił, na urządzenie wspomnianych lokali wydać drzewo z lasów rządowych za połowę ceny według taksy. (d. c. n.)

Kronika. (Bankructwo). Gaz. Narod. donosi, że fabryka świec stearynowych i mydła Böhma we Lwowie, została urzędowo opieczętowana, przyczem bankructwo tego fabrykanta zostało ogłoszone. Rozesłano na wszystkie strony telegramy ogłoszące za Böhmą, który schronił się, jak powiadają, do Multan. Mówiono także, że i spółnik jego, Zöllnigg, zbiegł także, lecz pogłoska ta okazała się fałszywą. Na skutek tego bankructwa, kupiec F. Schramm widział się zniewolonym do zamknięcia swego sklepu.

* (Ciekawy sposób leczenia z pijactwa). W nowojorskiej gazecie Express, znajdujemy następującą anegdotę. Pewna dama której mąż nie należał do towarzystwa wstrzemięźliwości od napojów, zapragnęła wyleczyć go z namiętności do pijactwa. Zwróciła się więc w tym celu do jednego zegarmistrza, który w nadziei uzyskania przyrzeczonego wynagrodzenia, zgodził się na wspólne z nią działanie. Mąż upił się nadzwyczajnie; zegarmistrz kazał go powieść do teatru anatomicznego, którego odwiznany był jego przyjacielem i polecił rozłożyć pijanego na stole, gdzie zwykle dyssekowano trupy. Skoro pijak przebudził się z swego snu bachusowo-letargicznego, wsparł się na łokciu i rzuciwszy na oko błędnym wzrokiem, spostrzegł pod piecem człowieka palącego cygaro. „Gdzie ja jestem,” zapytał. — „W teatrze anatomicznym.” — „A to po co?” — „Po to, aby cię dyssekowano.” — „Co ty mówisz?” — „A tak; wczoraj zapiełeś się na śmierć, i przenieśliśmy tu trupa twego, gdyż żona sprzedała nam go, w przekonaniu, iż to jedyna korzyść jaką z ciebie mieć może. Jeśli jeszcze nie umarł, to nie wina doktorów, i pokrajaj cię oni bez względu na to czyś żywy czy umarły.” — „Czy rzeczywiście naprawdę zrobicie to, co mówicie?” — „Niezawodnie i to natychmiast.” — Pijak przetarł sobie oczy, i przez chwilę zamyslił się. — Ale w krótko zawołał: „Powiedz mi, mój przyjacielu, czybym nie mógł wypić choć kieliszek wódki, nim zaczniesz mnie krajać.”

Kalendarz. W niedzielę, 28 maja. — Św. Germana bisk. — Słońce wsch. o godzinie 3 min. 51; zach. o godz. 8 m. 4. W Poniedziałek, 29 maja. — Śś. Maksymiljana bisk. i Teodozji męcz. — Słońce wsch. o godz. 3 min. 50; zach. o godz. 8 min. 5.

Widowiska w dniu 16 (28) Maja. TEATR WIELKI. — Orfeusz w piekle.

Z powodu słabości panny Couqui, balet Gizella, dany być nie może.

TEATR ROZMAITOŚCI. — Trzy wizyty. — Pani Kasztelanowa. — Męki Tantara.

Zacznij się o godzinie 8-ej.

W dniu 17 (29) Maja.

TEATR ROZMAITOŚCI. — Marja mulatka. — Męki Tantara.

Zacznij się o godzinie 8-ej.

HIPODROM HINNEGO. — W niedzielę, 16 (28) Maja.

Ostatnie Wielkie Wyścigi na placu broni, niedojeżdżając rogatek powązkowskich. Początek o godz. 6-ej.

CYRK HINNEGO. — Ostatnie Wielkie przedstawienie. — Ostatnie wystąpienie Miss Zenonji Pastrany. Początek o godzinie 7.

W dniu 14 (26) Maja było osób: W teatrze Rozmaitości 300. — W cyrku 315. — Na prelekcji w salach redutowych 257.

CENY TARGOWE. d. 14 (26) Maja. Rodzaj produktów, Czwert od — do, Korzec od do, ruble srebrne i kopiejki. Pszenica, Żyto, Jęczmień, Owies, Groch polny, Kartofle, Pud siana, Pud słomy, Okowity wiadro, garniec.

KURSA TELEGRAFICZNE. z Berlina d. 14 (26) Maja 1865 roku.

KURSA TELEGRAFICZNE. z Berlina, z Wiednia, z Paryża, z Londynu. Wskazują kursy dla różnych papierów i walek.

KURSA TELEGRAFICZNE. Petersburga. za rubel srebrny. Wskazują kursy dla walek na Londyn, Hamburg, Amsterdam, Paryż, Berlin.

